EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.6.2024
COM(2024) 609 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Španělska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 609 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Španělska

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1], a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru pomáhá dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

---

1 Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

(2) Nařízení o plánu REPowerEU[4] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v EU a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Španělsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“[5] s cílem poskytnout podklad pro politická rozhodnutí a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících stimulech. Těmito stimuly jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost EU a jejích členských států. Dne 14. února 2024 navázala Komise na toto sdělení výroční zprávou o jednotném trhu a konkurenceschopnosti[6]. Zpráva podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024[7], jež zahájila cyklus evropského semestru koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2024, ve které je Španělsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Španělska na rok 2024. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 12. dubna 2024, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí EU. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Zahrnuje rovněž pozměněné nařízení (ES) č. 1467/97 o provádění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států[8]. Cílem nového rámce

---

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

je udržitelnost veřejného dluhu a udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím postupné fiskální konsolidace a reforem a investic. Prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát by měl Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobé fiskálně-strukturální plány obsahují fiskální, reformní a investiční závazky členského státu pro plánovací horizont čtyř nebo pěti let v závislosti na obvyklé délce volebního období v daném státě. Vývoj čistých výdajů[9] v národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech by měl být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh nejpozději do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % HDP a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP a/nebo se pod touto hodnotou udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Za účelem podpory přípravy těchto plánů má Komise dne [21. června] 2024 poskytnout členským státům pokyny k obsahu plánů a následných výročních zpráv o pokroku, které budou muset předložit, a v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2024/1263 jim předá technické pokyny k fiskálním úpravám (případně referenční trajektorie a technické informace). Členské státy by měly předložit své střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty. Členské státy by měly zajistit, aby se do přípravy těchto plánů zapojily jejich vnitrostátní parlamenty a aby byly případně konzultovány nezávislé fiskální instituce, sociální partneři a další vnitrostátní zúčastněné strany.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 30. dubna 2021 předložilo Španělsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 13. července 2021 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Španělska[10], které bylo dne 10. října 2023 změněno s ohledem

[9] Čisté výdaje podle definice v článku 2 nařízení Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 (Úř. věst. L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Španělska (ST 10150/21; ST 10150/21 ADD 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 2; ST 10150/21 COR 1).

na čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu, jakož i za účelem začlenění kapitoly REPowerEU[11]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Španělsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Španělsku[12] pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Španělsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Španělsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o členském státu poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Španělska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(9) Komise v případě Španělska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a hlavní závěry posouzení makroekonomické zranitelnosti Španělska provedeného útvary Komise pro účely uvedeného nařízení byly zveřejněny v březnu 2024[13]. Dne 19. června 2024 dospěla Komise k závěru, že Španělsko již není vystaveno makroekonomické nerovnováze. Bylo dosaženo významného pokroku při snižování zranitelnosti s přeshraničním významem, které souvisejí s vysokým soukromým a zahraničním dluhem, a došlo ke snížení veřejného dluhu. Po přerušení způsobeném pandemií COVID-19 se dluh soukromého sektoru a záporná čistá investiční pozice vůči zahraničí začaly v roce 2021 opět snižovat, k čemuž přispěl silný růst nominálního HDP. Očekává se, že obojí se bude v nadcházejících letech dále zlepšovat, i když pozvolněji než v posledních letech, neboť se očekává, že růst nominálního HDP bude méně příznivý. Běžný účet je v přebytku již deset let a v roce 2023 dále rostl v důsledku rychle rostoucího vývozu i nižších cen energií. Vysoký poměr veřejného dluhu k HDP klesá v důsledku silného růstu nominálního HDP, zlepšení v letošním a příštím roce však mají být mírnější, protože fiskální schodky jsou stále výrazné a růst nominálního HDP je méně příznivý. Míra nezaměstnanosti již deset let klesá a předpokládá se, že pokles bude pokračovat. Bankovní sektor zůstal odolný vůči přísnějším podmínkám financování pro vypůjčovatele. Při řešení zjištěných zranitelných míst bylo dosaženo významného politického pokroku, a to i v posledních letech díky provádění plánu pro oživení a odolnost, je však třeba dále vyvíjet úsilí, především pokud jde o snížení vysokého veřejného dluhu.

(10) Na základě údajů potvrzených Eurostatem[14] se schodek veřejných financí Španělska snížil ze 4,7 % HDP v roce 2022 na 3,6 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl ze 111,6 % HDP na konci roku 2022 na 107,7 % na konci roku 2023. Jak bylo oznámeno v pokynech v oblasti fiskální politiky na rok 2024[15], Komise v souladu se stávajícími právními předpisy podniká první kroky k zahájení postupů při nadměrném schodku na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Dne 19. června 2024 přijala Komise

[11] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 10. října 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Španělska (ST 13695 2023 INIT).

[12] SWD(2024) 609 final.

[13] SWD(2024) 80 final.

[14] Eurostat-Euro Indicators, 22.4.2024.

[15] COM(2023) 141 final.

zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování EU[16]. V této zprávě byla posouzena rozpočtová situace Španělska, neboť jeho schodek veřejných financí v roce 2023 překročil referenční hodnotu 3 % HDP. Zpráva dospěla k závěru, že na základě tohoto posouzení a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru zřízeného podle čl. 126 odst. 4 SFEU Komise v červenci nenavrhne zahájení postupu při nadměrném schodku vůči Španělsku.

(11) Dne 12. července 2022 Rada doporučila[17] Španělsku zajistit v roce 2023 obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod úroveň střednědobého růstu potenciálního produktu[18], a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Zároveň bylo Španělsku doporučeno, aby se připravilo na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Španělsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky v roce 2023[19] v zásadě neutrální a činilo −0,2 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl v roce 2023 restriktivní povahu v rozsahu 0,3 % HDP a byl v souladu s doporučením Rady. Příspěvek primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl restriktivní povahu a byl způsoben sníženými náklady na mimořádná podpůrná opatření (cílená i necílená) pro domácnosti a podniky v reakci na prudký nárůst cen energií (o 0,6 procentního bodu HDP). Hlavními faktory růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o opatření na straně příjmů) byly jiné než věcné sociální dávky, které byly důsledkem přecenění důchodů, a mezispotřeba, která byla způsobena výdaji na obranu. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2023 1,3 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů činily v roce 2023 2,3 % HDP, což představuje meziroční nárůst o 0,1 procentního bodu. Španělsko financovalo další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU. Financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je soubor digitálních nástrojů, projekt PERTE[20] pro elektrická a propojená vozidla,

---

16 Zpráva Komise vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, 19. června 2024, COM(2024) 598 final.

17 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Španělska na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Španělska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 77).

18 Prognóza Komise z jara 2024 odhaduje střednědobý růst potenciálního produktu Španělska v roce 2023 na 7,2 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetiletého průměru reálného potenciálního růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

19 Nastavení fiskální politiky je definováno jako míra meziroční změny základní rozpočtové pozice vládních institucí. Jeho cílem je posoudit ekonomické impulsy plynoucí z fiskálních politik, a to jak těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. Záporné (kladné) znaménko ukazatele indikuje expanzivní (restriktivní) fiskální politiku.

20 Proyectos estratégicos para la recuperación y transformación económica (Strategické projekty pro hospodářské oživení a transformaci).

nová místa pro odborné vzdělávání a přípravu a investice do oblasti zeleného vodíku, které jsou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU.

(12) Aktualizaci makroekonomických a fiskálních prognóz, kterou Španělsko zaslalo Komisi 30. dubna, lze shrnout následovně. Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce vycházejí, předpokládá růst reálného HDP o 2,0 % v roce 2024 a o 1,9 % v roce 2025, zatímco deflátor HDP by měl v roce 2024 růst tempem 3,5 % a v roce 2025 tempem 2,8 %. Očekává se, že schodek veřejných financí se v roce 2024 sníží na 3,0 % HDP a v roce 2025 na 2,5 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se má do konce roku 2024 snížit na 105,5 % a do konce roku 2025 na 104,1 %. Projekce předložené Španělskem nezahrnují rozpočtové projekce na období po roce 2025.

(13) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá růst reálného HDP v roce 2024 o 2,1 % a v roce 2025 o 1,9 % a inflaci měřenou HISC v roce 2024 na úrovni 3,1 % a v roce 2025 na úrovni 2,3 %.

(14) Prognóza Komise z jara 2024 dále na rok 2024 předpovídá schodek veřejných financí ve výši 3,0 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP by měl do konce roku 2024 klesnout na 105,5 %. Snížení schodku v roce 2024 je zejména odrazem postupného ukončování opatření ke zmírnění sociálních a hospodářských dopadů minulé energetické krize. Podle odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude v roce 2024 neutrální a bude činit 0,0 % HDP.

(15) Podle prognózy Komise z jara 2024 budou výdaje ve výši 1,3 % HDP v roce 2024 financovány nevratnou podporou („granty“) z Nástroje pro oživení a odolnost; v roce 2023 to bylo 0,7 % HDP. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost umožní vysoce kvalitní investice a také reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Španělska. Podle prognózy Komise z jara 2024 se očekává, že výdaje ve výši 1,0 % HDP v roce budou v roce 2024 kryty úvěry z Nástroje pro oživení a odolnost; v roce 2023 to bylo 0,0 % HDP.

(16) Dne 14. července 2023 Rada Španělsku doporučila[21] zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního nárůstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů[22] v roce 2024 na nejvýše 2,6 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a při přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku na základě údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se měly v roce 2024 čisté primární výdaje Španělska financované z vnitrostátních zdrojů zvýšit o 3,8 %[23], což je více než doporučené maximální tempo růstu. Toto překročení doporučeného maximálního tempa růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů odpovídá 0,5 % HDP v roce 2024. Hrozí tedy, že to nebude v souladu s tím, co doporučila Rada.

---

21 Doporučení Rady k národnímu programu reformem Španělska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Španělska z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 77).

22 Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů, ii) úrokové výdaje, iii) cyklické výdaje v souvislosti s nezaměstnaností a iv) a jednorázová a jiná dočasná opatření.

23 Jsou zde zohledněna jednorázová opatření ve výši 0,2 % HDP pro rok 2024, která se týkají soudních rozhodnutí, na jejichž základě má vláda vracet občanům a firmám přeplatky na daních z příjmů fyzických a právnických osob za minulé období.

(17) Rada Španělsku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušila platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využila související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada upřesnila, že pokud by opětovné zvyšování cen energií vyžadovalo nová podpůrná opatření nebo pokračování těch stávajících, mělo by Španělsko zajistit, aby se daná opatření zaměřovala na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně přijatelná a aby zachovávala pobídky k úsporám energie. Podle jarní prognózy Komise 2024 jsou čisté rozpočtové náklady[24] na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky odhadovány na 0,9 % HDP v roce 2023 a podle projekce by měly v roce 2024 činit 0,2 % HDP a v roce 2025 – 0,1 % HDP. Mimo jiné se předpokládá, že snížení DPH na plyn, zvláštní daň na elektřinu, dotace na veřejnou dopravu a kompenzace poskytovatelům elektřiny na pokrytí nákladů a zamezení deficitu zůstanou v platnosti ještě po část roku 2024. Pokud by související úspory byly využity ke snížení schodku veřejných financí, jak doporučila Rada, tyto projekce by v roce 2024 znamenaly fiskální korekci ve výši 0,7 % HDP, přičemž příspěvek čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky[25] bude mít v daném roce restriktivní povahu v rozsahu 0,3 % HDP. Předpokládá se, že mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušena. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Zároveň se nepředpokládá, že související úspory budou plně využity ke snížení schodku veřejných financí. Hrozí, že to nebude v souladu s doporučením Rady.

(18) Rada také Španělsku doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace. Jarní prognóza Komise 2024 předpokládá, že se veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů zvýší v roce 2024 na 2,4 % HDP oproti 2,3 % HDP v roce 2023. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů EU, včetně grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, by měly podle očekávání v roce 2024 vzrůst na 1,6 % HDP (v roce 2023 činily 1,3 % HDP).

(19) Prognóza Komise z jara 2024 na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky a na základě předpokladu, že nedojde k jejich změnám, očekává schodek veřejných financí ve výši 2,8 % HDP v roce 2025, přičemž čisté výdaje v roce 2025 vzrostou o 4,0 %. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 104,8 %.

(20) V rámci nových pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí bude Španělsko muset vypracovat střednědobý fiskálně-strukturální plán na snížení schodku a veřejného dluhu. Tento plán by mohl kombinovat přijetí opatření na straně příjmů a výdajů s investicemi a reformami na podporu silnějšího a udržitelnějšího hospodářského růstu. Španělsko je zemí s vysokým zadlužením a decentralizovanou správní strukturou. Ústřední vláda ve svém vnitrostátním fiskálním rámci stanoví cíle

[24] Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

[25] Tento příspěvek se měří změnou primárních výdajů vládních institucí, po očištění o i) inkrementální rozpočtový dopad diskrečních opatření na straně příjmů, ii) jednorázové výdaje, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) výdaje financované nevratnou podporou (granty) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ve vztahu ke střednědobému (desetiletému) průměrnému potenciálnímu nominálnímu růstu HDP, vyjádřenou v poměru k nominálnímu HDP.

pro regiony z hlediska strukturálního salda a poměru dluhu k HDP, jakož i ve vztahu k maximálnímu tempu růstu nominálních výdajů (výdajové pravidlo). Aby bylo zajištěno dodržování nových pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí, bude možná nutné vnitrostátní fiskální rámec aktualizovat. Očekává se, že demografický vývoj povede k výraznému nárůstu veřejných výdajů na zdravotní péči, dlouhodobou péči a důchody. Pokud jde o důchody, nedostatky ve fiskální udržitelnosti ve střednědobém a dlouhodobém horizontu lze řešit úplným provedením „uzavírací doložky“ zavedené reformou z roku 2023. Ústřední součástí strategie fiskální konsolidace by měly být daňové reformy. V tomto ohledu mají reformy obsažené v plánu pro oživení a odolnost na základě doporučení odborníků, která byla mezitím poskytnuta, za cíl: i) zefektivnění a modernizaci daňového systému a jeho přizpůsobení novým trendům, ii) podporu zelené transformace a iii) zvýšení příjmů a podporu spravedlnosti. Španělsko by také mělo možnost vybírat více příjmů z daní souvisejících s životním prostředím (1,5 % HDP v roce 2022 oproti 2,0 % v případě souhrnného HDP za EU), mimo jiné posílením uplatňování zásady „znečišťovatel platí“. Opatření k dosažení cílů plánu pro oživení a odolnost by mohla zahrnovat také zvýšení spotřební daně a zároveň ochranu zranitelných osob pomocí cílených kompenzačních opatření. To by také zvýšilo schopnost sociálních transferů snižovat nerovnost a chudobu, které jsou stále vysoké a postihují zejména děti. Pro zlepšení kvality a účinnosti vládních výdajů je i nadále klíčové provádění doporučení španělského nezávislého fiskálního orgánu (AIReF) a přínosem může být také ambiciózní provádění rámce pro přezkumy výdajů. To se týká zejména zdravotní péče, kde je třeba zlepšit nákladovou efektivitu a řešit regionální rozdíly v dostupnosti a kvalitě a také významné investiční potřeby v oblasti primární péče.

(21) V návaznosti na opatření v plánu pro oživení a odolnost by další úsilí mohlo dále zvýšit odolnost ekonomiky a podpořit potenciální růst, což by pomohlo podpořit přijetí pozvolnějšího fiskálního postupu. To se týká i oblasti regulační zátěže a podnikatelského prostředí. Konkrétně jde o reformu regulace podle velikosti v oblasti práce, auditu a daní s cílem zlepšit účinnost alokace kapitálu a práce, podpořit investice a přispět ke zvýšení produktivity. Ke snížení hospodářských deformací by přispělo i řešení stávajících nedostatků v oblasti účinnosti soudnictví. Doba potřebná k vyřešení občanskoprávních a obchodních sporů je stále dlouhá a neobnovování soudcovské rady brzdí jmenování nejvyšších soudců. Existuje rovněž prostor pro další podporu inovací. Zvýšení investic do výzkumu a vývoje a posílení vazeb na vědecký ekosystém může zvýšit produktivitu podniků. Intenzita španělského výzkumu a vývoje v roce 2022 ve výši 1,4 % HDP oproti roku 2021 stagnuje a zůstává výrazně pod průměrem EU, který činí 2,2 %, a to zejména kvůli rozdílu v soukromých výdajích (0,8 % HDP, což je výrazně pod průměrem EU ve výši 1,5 %). Navzdory opatřením v revidovaném plánu pro oživení a odolnost a přijatým programům Evropského fondu pro regionální rozvoj se zdá, že je třeba vyvinout další úsilí na podporu soukromých výdajů na výzkum a vývoj a předávání znalostí mezi soukromými a veřejnými výzkumnými subjekty. Konkrétní opatření by mohla zahrnovat: i) zvýšení výkonnosti a odbornosti veřejných výzkumných organizací a ii) zlepšení koordinace systému vědy, technologií a inovací při navrhování a provádění politik v oblasti výzkumu a inovací na různých úrovních veřejné správy.

(22) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro daný členský stát nebo jejich významnou část. Pro podporu

dlouhodobé konkurenceschopnosti Španělska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Pro splnění závazků plánu do srpna 2026 je nezbytné, aby Španělsko pokračovalo v provádění reforem a urychlilo investice tím, že bude řešit vznikající zpoždění a zároveň zajistí silnou správní kapacitu. Rozsah a složitost plánu vyžadují konkrétní opatření, která zajistí, že reformy a investice budou plně a včas dokončeny. Totéž platí pro výzvy spojené s absorpční kapacitou. Investice se výrazně soustředí ke konci období provádění plánu pro oživení a odolnost a zasluhují si zvláštní pozornost. Existuje rovněž prostor pro posílení koordinace mezi různými úrovněmi správy a současně by zjednodušení postupů urychlilo příjem finančních prostředků konečnými příjemci. Tyto prvky jsou zvláště důležité pro překonání problémů spojených s čerpáním značného objemu finančních prostředků, které jsou spravovány prostřednictvím finančních nástrojů stanovených v upraveném plánu pro oživení a odolnost. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

(23) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období je Španělsko v souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 povinno do března 2025 přezkoumat každý program a zohlednit mimo jiné problémy uvedené v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024 i ve svém vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum je základem pro konečné přidělení finančních prostředků EU zahrnutých do každého programu. Španělsko sice dosáhlo pokroku v provádění politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, ale výzvy přetrvávají. HDP na obyvatele zůstává v osmi španělských regionech pod 75 % průměru EU. Zásadní význam má urychlení provádění programů politiky soudržnosti a posílení správní kapacity na všech úrovních. Priority dohodnuté v programech jsou i nadále relevantní. Kromě opatření v oblasti správní kapacity je obzvláště důležité, aby byly rychle provedeny investice do inovací v podnicích a do kapacit výzkumu a vývoje, zejména v odvětvích určených regionálními strategiemi pro inteligentní specializaci. Klíčové zůstávají investice do zelené transformace v souladu s vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu, především investice do vodního hospodářství, oběhového hospodářství, přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování, a to zejména na nejvíce postižených územích, jako jsou Kanárské ostrovy a pobřežní oblasti na východě a jihu Španělska. Pro konvergenci jsou důležité investice, které zvyšují atraktivitu a konkurenceschopnost regionů, jež čelí demografickému poklesu. Dále je stále nutné podporovat (opětovnou) integraci dlouhodobě nezaměstnaných a starších pracovníků na trhu práce, posílit kariérní poradenství, řešit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a provádět evropskou záruku pro děti. Tato opatření by rovněž přispěla k podpoře vzestupné sociální konvergence v souladu s druhou fází analýzy ze strany útvarů Komise založené na prvcích Rámce sociální konvergence[26]. Španělsko by rovněž mohlo využít iniciativu Platformy strategických technologií pro Evropu na podporu transformace průmyslu, především investicemi do vývoje a výroby strategických technologií a jejich příslušných hodnotových řetězců, zejména v oblastech deep tech inovací, čisté energie a účinného využívání zdrojů, zemědělství a biotechnologií souvisejících se zdravím.

[26] SWD(2024) 132 final.

(24) Kromě hospodářských, sociálních a environmentálních výzev, kterými se zabývá plán pro oživení a odolnost a další fondy EU, čelí Španělsko dalším výzvám souvisejícím se závažným a zvyšujícím se nedostatkem vody a vodním stresem. Jak se ukázalo v letech 2023 a 2024, stav vodní nouze se v některých regionech vyskytuje stále častěji a již se neomezuje pouze na letní měsíce. Předvídání nepříznivých dopadů změny klimatu, jako jsou záplavy, eroze pobřeží a půdy, dezertifikace, sucha, vlny veder a lesní požáry, a jejich zvládání zůstává pro Španělsko, které je v tomto ohledu jednou z nejvíce postižených zemí EU, zásadní výzvou. Očekává se, že změna klimatu zvýší četnost a závažnost období sucha a povodní, což bude mít negativní dopad na obyvatele, biologickou rozmanitost, veřejné finance a konkurenceschopnost. Přestože pozměněný plán pro oživení a odolnost a další fondy EU zahrnují opatření na zlepšení situace v odvětví vodního hospodářství ve Španělsku, je třeba vyvinout další úsilí, zejména v oblasti udržitelného hospodaření s vodou. Ke zlepšení hospodaření s vodou by přispěly další investice do infrastruktury, a to i v odvětví zemědělství, které je hlavním spotřebitelem vody, v souladu se strategickým plánem SZP Španělska[27]. Mezi opatření, která by bylo možné rozšířit, patří investice do sběru a čištění odpadních vod, opětovného využití vody, snížení úniků v sítích a v obecném zásobování vodou, větší využívání plodin odolných vůči klimatu, zlepšení monitorování a podpora řešení založených na přírodě, protipovodňová prevence a obnova řek. Plnému využití potenciálu stávajících opatření by navíc pomohly mechanismy pro lepší koordinaci mezi různými úrovněmi veřejné správy, včetně účinného provádění a prosazování.

(25) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého a čtvrtého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Španělska doporučení (1). (2) a (3),

DOPORUČUJE Španělsku v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů[28] v roce 2025 na míru, která je v souladu s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a snížení schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zajistit fiskální udržitelnost, a to mimo jiné: i) přezkumem a zjednodušením daňového systému s cílem podpořit hospodářský růst, zaměstnanost, soudržnost a zelenou transformaci a ii) zlepšením kvality, účinnosti a spravedlnosti veřejných výdajů.

2. Posílit správní kapacitu pro správu fondů EU, urychlit investice a udržet tempo provádění reforem. Řešit vznikající zpoždění, aby bylo možné pokračovat v rychlém a účinném provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, a zajistit dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V rámci přezkumu v polovině období se nadále soustředit

[27] C(2022) 6017 final.

[28] Podle čl. 2 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.

na dohodnuté priority a zároveň zvážit možnosti, které poskytuje iniciativa Platformy strategických technologií pro Evropu ke zlepšení konkurenceschopnosti.

3. Zlepšit hospodaření s vodou, aby se lépe řešilo přizpůsobení současným i budoucím účinkům změny klimatu a zajistila se dlouhodobá hospodářská, sociální a environmentální odolnost, a to zlepšením koordinace mezi všemi úrovněmi veřejné správy a administrativy a rozšířením stávajících řešení pro udržitelné hospodaření s vodou v zemědělství, efektivní využívání vody a investice do infrastruktury, jakož i podporou rozvoje řešení založených na přírodě.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně